

ВЪВЕДЕНИЕ

Казано е: „Всяко важно решение в живота, всяка велика любов се раждат от среща“.¹ Всъщност повечето от това, което сме днес, дължим на другите. През целия си живот постепенно оформяме себе си; от среща на среща изграждаме и разрушаваме личността си. Случайни, очаквани или стряскащи, банални или необичайни, срещите оставят белег върху нас – някои доста дълбоко.

Без да знаем какво търсим, оковани в лапите на собствената си рутина или изненадани от бурята – в най-неочаквани житейски моменти, точно зад ъгъла, в нещастен случай, пред отворения гроб – се сблъскваме със среща, идея, дума, поглед, жест, прегръдка, целувка (кой знае?...), които решават нашата съдба.

В даден момент божествената благодат също нахлува в живота ни. Може да е според случайни обстоятелства или да дойде в края на дълго очакване, като любов от пръв поглед или приятелство. И тази среща става кръстопът за нашата най-лична, най-дълбока история. Последиците, често необратими, могат да се окажат вечни.

Противно на убежденията на някои хора, тези срещи обикновено не са резултат от неопровержима свръхестествена намеса, освен по изключение. Те най-често ни сполитат, без да ги осъзнаваме: случва ни се нещо, което поставя под въпрос и променя хода на нашия живот. Може дори да се случи срещата да бъде толкова неуловима, че да мине незабелязано и да продължим напред, сякаш нищо не е станало. Обаче невероятното чудо на паметта изчаква колкото е необходимо, стаено в нас с божествено търпение. След време идва ден, когато, без да осъзнаваме как са се подредили парченцата от пъзела, ясно виждаме образ, изплуващ като откровение. Може да липсват някои части, но вече разпознаваме посланието. Тогава извличаме от спомените си това, което сме пренебрегвали преди. И ни просветва,

¹ Фраза, приписвана на д-р Алберт Швайцер от Гилбърт Чесброн в театралната му пиеса *Il est minuit, Dr. Schweitzer*.

че в един момент Провидението е било на крачка от нас. Тази невероятна загадка се проявява и връзката ни с Бога започва да се развива. Несъзнателно преживяваме на духовно ниво „непреходната опитност на срещата“.²

На следващите страници се опитвам просто да споделя мисли, породени от някои решаващи моменти от живота на мъже и жени – не много по-различни от нас – чиято съдба се е променила при срещата с Исус Христос. Вече с неочакван успех се упражнявах да разсъждавам и да проявявам въображение в книгата си „Срещи с Христос“ [Изд. „Нов живот“, София, 1999 г.]. Откакто я публикувахме преди известно време, много читатели ме молят да издадем още „срещи“. Заради работата си и превратностите на живота с неговите приоритети и спешни случаи не успях да направя това досега.

За написването на тази книга, дори повече, отколкото при други случаи, съм се възползвал, както книжникът от притчата, от „стари и нови неща“³. Сърдечно благодаря тук на всички, които допринесоха с идеи за написването на тези страници. Специално заслужава да бъде спомената Марта Пратс Фабрегас, която отново не пестеше усилия за редактирането на текстовете.

Книгата е специално предназначена за хората, които казват, както поета: „Живее с надеждата да се срещна с Него; макар че това още не е станало“.⁴ Ако тези размишления успеят да разкрият нещо, което да ги приближи до Учителя, ще бъде двойно по-щастлив за чашовете, през които с радост размишлявах за Него и пишех.

² Martín Gelabert, *Salvación como humanización: un esbozo de una teología de la gracia*, Madrid: Ediciones Paulinas, 1985, p. 13.

³ Матей 13:52.

⁴ Rabindranath Tagore, *“Song Offerings” poem13* (cited from *Select Works*, Madrid: Edimat, 2015, p. 76).

ПРЕДГОВОР: ИЗКУШЕНИЕТО

Какво прави самотният пътник в тази пустош? Накъде се е от-
правил по пътя за пустинята? Веднага щом излиза от тясното
плодородно поле край реката и навлиза във вътрешността, по-
степенно и необратимо навлиза все по-дълбоко в безплодната земя.
Когато стига до най-високото място, след като отдавна в далечината
е изчезнал и последният спомен от сиво-зелените палмови дървета,
пътникът се оказва изгубен в необятната пустош от назъбени скали,
белезникави като изоставени костници, където дори и козарите не
дръзват да навлязат. Безкрайна поредица от негостоприемни камен-
ни пространства, прорязани от обгорени от слънцето дерета и обру-
лени от пясъчните бури във ветровити дни. Пусто поле без никакъв
заслон, в което стърчат сухи глогови храсти и където скорпионите се
опитват с всички сили да оцелеят.

Със спомена за речната хладина, процеждаща се от косата му,
младият мъж прониква в знойната самота на това противно място.⁵
В далечината чува воя на чакали, обезумели от глад и жажда, които
очакват падането на нощта, за да слязат в долината и да удовлетворят
инстинктите си. Хищна птица, може би сокол, се носи заплашително
в безоблачно синьото небе, дебнейки жертвата си.

Какво ли търси странникът тук, където няма нищо? Какво тър-
сят всички онези изследователи, търсачи на приключения или про-

⁵ В света на Библията пустините са места, подходящи за срещи с Божественото. Ве-
ликите духовни водачи като Моисей и Илия прекарват някои от най-решаващите
периоди от живота си в пустинята. Следвайки техния пример, хиляди мъже и жени в
историята са се отричали от света, търсейки духовно просветление или общуване с
Небето чрез отшелнически живот.

светени мистици в толкова много други пустини, предприемайки невъобразими пътешествия сами, за да изпитат издръжливостта си? Може би нещо повече от вълнението на непознатото и тайните на неизследваните райони. Защото независимо дали това ви харесва, самотата е също и място на неизбежна среща с вътрешния ви свят, със скритите области, така изпълнени с изненади и опасности, както и най-далечните кътчета на нашата планета. Пустинята е неизбежното място за среща със самия себе си.

Освен това онзи, който не се бои да се приближи до Абсолютното на което и да било място, независимо колко отдалечено е то, рискува също така да срещне Бога, Който е навсякъде. Затова пустинята, където никой не отвлича вниманието на изследователя, нито нещо може да скрие неизбежно сигурното присъствие на Безкрайното, винаги е била избраното място за тези, които усещат наложителната нужда да се откъснат от света, за да размишляват или да се молят.⁶

Новопокръстеният търси отдалечено място, за да се помоли за това, което току-що Му се е случило в Йордан.⁷ Божественият глас Му е проговорил и Той разбира, че Бог Го призовава за единствена по рода си задача. Но гласът от небето само е казал:

*„Ти Си Моят възлюбен Син; гордея се с Теб“.*⁸

Исус има нужда да чуе още от думите на Своя Отец, за да разбере какво се очаква от Него. Дошъл е часът да открие в какво ще се състои Неговата мисия и да реши как ще я осъществи.

Напуснал е дома Си в Назарет и семейството Му не разбира защо. От момента, в който този дърводелец-идеалист е настоял да прехвърли работилницата на братята Си и да се сбогува със Свое-то семейство, майка му само плаче. Никой от роднините Му не Го подкрепя. Сред тях има и такива, които не престават да Му се подиграват, като Го наричат светец, фанатик или луд, а сега несъмнено се радват, че няма да Го виждат.⁹ Никой човек, дори и Той, не може да бъде пророк в собствената си родина.¹⁰

⁶ Исус обикновено се оттегля в усамотени места, за да се моли, понякога включително и нощем (Мат. 14:23; Марк 6:46; Лука 6:12; 9:28).

⁷ Вж. Roberto Badenas, *Encounters* (Madrid: Editorial Safeliz, 2000, pp. 13-27).

⁸ Марк 1:11; Матей 3:17; Лука 3:22.

⁹ Марк 3:20-21; 6:4; Йоан 7:5.

¹⁰ Лука 4:24; Матей 13:47.

Той има нужда от спокойна и тиха обстановка, за да поразсъждава върху призванието Си и за рисковете, с които ще се сблъска, ако желае да следва гласа от небето. Тук, в тишината на Юдейската пустиня, очаква да намери мира и вдъхновението, които ще Му позволят да чуе в дълбините на сърцето Си Божия отговор на безбройните Си въпроси.

Въпреки това негостоприемната пустиня е страховито място, лишено от вода и храна; където се крият неуловимите разбойници и живеят ненаситни паразити и смъртоносни змии. Който се изгуби тук, е наясно, че ще трябва да се справя с всякакви неблагоприятни ситуации без каквато и да било защита. Неслучайно повечето хора се боят от самотата и я избягват на всяка цена. Освен това по-голяма доза на усамотение е непосилна за всекиго, който се страхува от вътрешната си празнота, или вече е усетил това нежелателно присъствие да подава глава от дълбините на душата му.¹¹ Но дори и случаят да не е такъв, Исус не пренебрегва факта, че за мнозина такава пустиня е зловещо място, където се говори, че бродят демони...

Но всъщност каква опасност може да има в пустинята за някой като Него? Злото не изобилства ли най-вече в градовете? Още от най-древни времена на земята няма рай, защитен от опасности, дори на най-необитаемото място. Защото когато се окажем сами, рядко сме в добра компания... Независимо дали ни харесва, или не, в нас се спотайват неизбежните мисли и неминуемите нужди на телата ни.

Това, което ни ужасява в пустинята, е, че тя ни кара да се видим такива, каквито всъщност сме, без помощ отвън и без възможност за преструвки или бягство. Там ние изявяваме истинската си същност. През пустинята задължително трябва да преминат хората, които се опитват да намерят себе си – тя е най-подходящата обстановка за изпитанието, тъй като винаги трябва да вземаме най-трудните решения в усамотената крепост на своята вътрешна самота. Следователно пустинята е опасна арена на военни действия срещу невидими врагове.¹²

Необятна е разликата между тази мрачна пустош и предишните Му преживявания. Точно след като е усетил най-силно любовта на Отец в хладната вода наред реката, Той е връхлетян от знойната самота на тази пустиня. Няколко часа път са достатъчни да премине от

¹¹ Giovanni Papini, *The Story of Christ*, Madrid: ABC, 2004, p. 47.

¹² Виж например случая с пророк Илия (3 Царе 19:4).

общението с Бога през отворените небеса до болезненото усещане за изоставеност и още по-лошо, непреодолимото убеждение за присъствието на дебнещи врагове.

Исус чувства, че не е сам. Усеща близостта на гладни зверове и зли духове. Оказва се изгубен между нечовешкото и свръхчовешкото и единственият Му другар е уязвимото човешко естество и мрачният свят на сенките.

И така – четиридесет дни.¹³

Четиридесет нощи на въпроси и съмнения, без да може да общува с никого, беззащитен в сурова и безмилостна земя, под небето, което изглежда безкрайно далеч...

Когато чувството за изоставеност се изостря все повече, когато се бои, че прималява от глад и безпокойство, на прага на рухването, Той забелязва, че някой приближава към Него. Библейският пасаж нарича този натрапник с родовото име *peiradson*, „изкусителят“. Но Исус още не знае кой е той. Обаче скоро ще разбере, че Го дебне най-големият Му враг.

Как може да бъде изкушаван някой толкова силен духовно като Исус? Личност като Него, търсеща общение с Бога, не бива да бъде подлагана на подобен риск...

Напълно невярно.

В този свят пътеката на вярващия задължително и многократно преминава през пустинята на изкушението. Изкушението е цената на свободата – да можеш да избираш между различни възможности и да рискуваш допускането на грешка. Тази свобода и този риск са отличителен белег на човешката природа.¹⁴

Приемането на човешко естество за Исус означава необходимостта да се сблъска – като Адам и Ева, като израилтяните по време на Изхода, като всеки един от нас – с решения, често включващи за-

¹³ Тези четиридесет дни на самота в пустинята напомнят за други библейски периоди на изолация, винаги усещани като време на изпитание: четиридесет години бродене в пустинята от народа на Израил, което го отвежда от Египетското робство до Обетованата земя; четиридесет дни Моисей чака на Синай, преди да получи откровението на Божия закон (Изход 34:28); или четиридесетте дни, през които Илия намира убежище в пустинята, преди да получи силата да се изправи пред гнева на царица Йезавел (3 Царе 19:8).

¹⁴ Фьодор Достоевски, в притчата си, озаглавена „Великият Инквизитор“, признава, че „само този, който може да успокои съвестта си, е способен да спечели свободата си“ (*The Brothers Karamazov*, Madrid: Cátedra, 2006, p. 410).

плашителни рискове. Те връхлитат с още по-голямо коварство нашата вътрешна същност, сърцевината на свободната ни воля и там ние трябва да се изправим пред силите на злото.

Този млад Човек, нямаш равен на Себе Си по идеализъм и великодушие – търсещ божествени отговори на човешките Си тревоги, току-що е отговорил на Божия призив, предавайки напълно Своята воля. И сега, когато прави конкретни планове да посвети живота Си на Бога – се оказва изоставен в мъчителната пустиня на изпитанието.

„Възможно ли е – пита се Той – Бог да ми казва, че съм сбъркал?“

Измъчваната Му от терзания душа накрая ще научи от личен опит, че „човек никога не напуска редиците на злото, за да служи на Бога, без да се сблъска с атаките на Сатана“.¹⁵ Същото важи и за самия Него или, по-скоро, за Него важи повече, отколкото за всеки друг.¹⁶

Изкусителят, коварният *peiradson*, е много хитър. Той няма да допусне лесно да го разпознаят. Знае, че има много по-голяма вероятност да успее да убеди някого, ако маскира изкушението като необходимост, ако го превърне в спешен случай или го пробута като нещо позволено. Затова в съответствие с изкусната си тактика, усъвършенствана през хилядолетия на успехи, започва да внушава в ума на изкушавания мисъл, която е логична... желание, което изглежда основателно... глас, който прилича на ангелски.

Всяко истинско изкушение рано или късно поражда вътрешна, дълбока, едва доловима борба, замаскирана като добри извинения, прикрита като похвални причини и завоалирана с всички смекчаващи фактори и всякакви възможни оправдания. Именно така се представя изкусителят пред Исус – като глас на небесен вестител, притичващ се на помощ.

Исус не е ял от четиридесет дена.

Той не пости с цел ритуално очистване или като достойно упражнение, а още по-малко с намерението да отслабне, за да стане

¹⁵ Ellen G. White, *The Desire of Ages*, Buenos Aires: ACES, 1971, p. 91.

¹⁶ Разказът за изкушенията на Исус в пустинята е записан в евангелията на Матей (4:1-11), Марк (1:12,13) и Лука (1:1-13); но само Матей и Лука дават подробности за изкушенията. Лука разменя реда на последните две. Тук следваме поредността на Матей, имайки предвид, че той е пряк ученик на Исус и разказът му ги представя в очевидно възходящ ред (cf. E. G. White, *The Desire of Ages*, pp. 100-105).

всичко „още по-трудно“, както при опасен цирков номер. Не. Постът, който научава от Свещените Писания¹⁷, е суров вторичен резултат от пълната отдаденост, която изисква напрегнатата Му вътрешна борба. Той дотолкова се е потопил в молитвата, така отдадено търси Божествената воля, че не желае да бъде разсейван от нещо друго и се отказва от търсенето на храна, докато не се оттегли от съзерцанието. Обаче, като всеки човек в подобни обстоятелства, изпитва глад. Нуждата Му от храна е натрапчива, реална, неизбежна. В изтощеното Му тяло инстинктът за оцеляване се превръща в отчаяние.

Врагът очаква момента, в който повелителният инстинкт за самосъхранение, на който се подчинява смъртното тяло – не предложи изходен път: баналното желание за храна се превръща във въпрос на живот или смърт.

Но тъй като Исус се е отдал изцяло на търсенето на Бога, врагът ще замаскира изкушението си, като го постави в контекста на върховната духовна опитност на Назарянина при собственото Му кръщение:

„Сигурен ли си, че си чул правилно? Какво каза гласът от небото? Не заяви ли: „Това е Моят възлюбен Син?“ Тогава, ако наистина си Божи Син, Твоят Отец няма да допусне да умреш от глад. Почерпи от Божествената Си сила. Творецът на вселената може да направи хляб дори от тези камъни. Казваш, че искаш да бъдеш като всеки друг човек? Всички хора имат правото да ядат, когато са гладни. Освен това те са длъжни да го правят, без да достигат до такива абсурдни крайности като Теб, застрашавайки живота си“.

Исус знае, че Неговата съдба, а вероятно и много повече, зависи изцяло от правилните решения. Знае също, че приемайки да стане човек, е приел да сподели дори най-крайните последици от уязвимото човешко състояние.¹⁸ Когато ние, хората, сме гладни и знаем, че може да умрем от глад, ядем; а ако не можем да се нахраним, припадаме. Затова, когато отчаяно се нуждаем от храна, я търсим, купуваме я на всяка цена, умоляваме за нея, крадем... но не можем да направим хляб от камъни. Хората имат неизбежни ограничения и Исус е решил да живее в рамките на същите ограничения, оковали и нас.

Затова първото Му изкушение в пустинята, въпреки че съдър-

¹⁷ Относно смисъла на библейския пост, който невинаги и не задължително включва лишаване от храна или пиене, виж Исая 58:5-11.

¹⁸ Относно възплъщението на Исус, вж. Филиппи 2:5-8.

жа в себе си прибягване до Божията сила извън божествения план, е по същество същото като много от изкушенията, преживявани от всеки обикновен човек вчера, днес и всеки ден:

„Знаеш, че не бива. Но ако толкова много ти се иска, направи го“.¹⁹

Изкусителят е твърде хитър. Той се е ограничил до въвеждането на огромно изкушение чрез съвсем мъничък клин, чрез думата „ако...“. В тази условна, миниатюрна частица се съдържа потенциал за огромни съмнения: „Ако наистина си Божий Син, Бог няма да допусне да умреш по този начин...“.

Но Исус отговаря на единствената дума, всяваща съмнение, с две думи, изразяващи вяра:

„Писано е: „Не само с хляб ще живее човек, но с всяко слово, което излиза от Божиите уста“.“²⁰

Така Той поставя Божието Слово над гласа на собствените Си желания.

Все едно е заявил: „Бог не би одобрил моята страхливост. Той е категоричен, че хората не са просто животни. Разбира се, телата ни имат нужда от храна, но нашият дух също има нужда, за да не бърка, да служи на Бога и да се съобразява с Него. Божественото откровение съществува именно с тази цел: за да се храним с него. Ако се доверявам на Неговото Слово, не бива да се съмнявам, че Той ще ме изведе от това затруднение, без изобщо да се налага да мамя“.

След този първи провал изкусителят се одързостява. Но в дързостта си разкрива и своята истинска същност. Коварният *peiradson*, вече разпознат като „дявола“, подготвя втората си атака. Сега навлиза в религиозната сфера, като нахлува във владенията на жертвата, която желае да завладее.

¹⁹ Ами ако в метрото на седалката има портфейл – с доста банкноти? Тези богати хора имат достатъчно пари, а пък ти, бедна окаяна душа, който се трепеш да служиш на тези експлоататори за нищожна заплата. Никои не те вижда. Вземи парите. Няма да са кой знае какво за собственика. Още повече, че така му се пада, заедно не е внимавал. Пък и като имаме предвид колко много ти трябват тази пари точно сега... кой знае дали самият Бог не е поставил този портфейл точно там, съвсем наблизо, в отговор на молитвите ти?

²⁰ Матей 4:4, цитиращ Второзаконие 8:3; глаголът от гръцкото перфектно време *ge-graptai* обозначава нещо, което „е било написано и все още важи“. Исус укрепва връзката Си с Бога чрез Свещените Писания. Неговият ключ към победата, неговата „магическа формула“, е: „*Gegriptai*: Писано е, или Бог учи (в Библията)“.

Тъй като Исус се доверява толкова силно на Бога, че сяпо се държи за обещанията за божествена защита от Писанията, дяволът търси друг библийски цитат, който подлежи на манипулация, и хитро изваждайки го от контекста²¹, атакува жертвата си в областта на Неговата лична вяра. Подтиква го да поеме по „прекия път“ в служенето Си.

„Ако Ти цитираш Библията, и аз ще я цитирам. След като имаш такова голямо доверие в Твоя Отец и Неговите обещания, докажи го. Ето, пред теб е преддверието на храма.

Виж как Твоят народ се моли и умолява за идването на Месия около жертвения олтар. Слез и им кажи, че вече Си тук, че повече не се налага да чакат. Не казва ли Библията, че ангелите ще Те придружават в славното Ти спускане? Хвърли се сега и сложи край на тяхното чакане; сложи веднъж завинаги край на всички страдания на Твоя народ, а и на Своите мъчения.“

Хвърлянето във въздуха от храма не означава предприемане на смъртоносен скок без мрежа и със затворен парашут. Не е изкушението да скочиш от ВИСОКО място. Исус е изкушен от много по-рискован скок. Спускайки се наскред храма, носен от ангели, е все едно да излезе пред народа на Израил така, както те очакват да се появи Месия – т.е.: *„Аз ще изпълня този дом със слава“*.²²

Изкусителят отново не иска от Исус да направи нещо лошо, а по-скоро да се съгласи да се яви пред другите вярващи, както те Го очакват. Предложеното драматично явяване би могло да Му донесе огромни предимства по онова време. Ако се представи като очаквания освободител, успехът Му веднага е гарантиран. Ще бъде приет моментално като славния Цар, за Когото копнее Неговият народ.

Но Исус разсъждава и заключава:

„Чакай малко. Според Божия план това не е начинът за първото Ми идване, а за второто.“

Дяволът предлага на Исус да мине по „прекия път“, за да избегне проблемите на спасителната Си мисия. Но Този, Който всъщност е дошъл на земята, за да ни донесе победа над сложната мрежа на

²¹ Псалми 91:11,12.

²² „и ще дойде Желаният от всички народи; ще изпълня тоя Дом със слава, казва Господ Саваот“ (Агей 2:7-8; Синодално издание). В Библията Божествената слава винаги се свързва с присъствието на ангели.

злото, не иска да постига това чрез неустоимата енергия на впечатляващите чудеса, а чрез обръщане на сърцето, след като отдаде Себе Си в служба на човечеството дори до смърт.

Ако Исус се яви в храма, както внушава изкушителят, Той ще действа извън Божия план, като принуди Бога да промени плановете Си. Ще изкуши Отец. Така не би отговорил на огромното предизвикателство, отправено към Бога от падналото човечество; предизвикателство, което винаги си е било едно и също:

„Слез долу, ако си човек“.

И ето Го Исус, който приема това предизвикателство заедно с най-тежките му последици.

Затова отново отговаря като човек:

„Не искам да изкушавам Бога или да Му налагам Моите желания. Покорявам се на Неговите планове, въпреки че в момента те може да изглеждат неразбираеми и страшни“.

Исус е изкушен да оскверни вярата Си със самонадеяна дързост и доверието Си в Бога с безочливото изискване за чудо от Него и така да покаже незачитане на плановете Му.

Това второ голямо изкушение пред Исус, също като много от нашите, се свежда до следното:

*„Рискувай – нищо няма да ти се случи. Направи каквото ти се иска – най-лесното, най-удовлетворяващото. Забрави какво говори Бог и не мисли за последиците от действията си“.*²³

Дяволът е повален след новото поражение. Но не се отказва от битката. Добре знае, че Исус е дошъл в света, за да се опита да спаси планетата Земя от саморазрушение и ако е възможно, да спаси всеки един човек от злото, което го убива. В третата си атака²⁴ врагът го кара да се замисли над духовната и историческата реалност на този

²³ „Сами сме, не се притеснявай. Не бъди толкова тесногръда. Никой няма да влезе. Жена ми е извън града. Ние копнеем за това. Защо трябва да слушаме какво ни казва някаква книга, а не се отдадем на желанията на плътта? Какво значение има, че съпружът ти вярва, че си само негова, ако в живота има значение само удоволствието в този момент?“

²⁴ Виждаме, че при тези изкушения лукавият коварно се разкрива малко по малко, все по-лично и по-открито. Първата атака е сякаш просто защитна инсинуация от страна на *peiradson*, изкушителя (Мат. 4:3). Втората е като вихър от прозрачна измама от *diabolos*, промъкналия се, „който се промъква между двама“, тъй като именно това е оригиналното значение на гръцки (Мат. 4:5). Третото нападение ще го разобличи като *Satan* – име, което Библията несъмнено дава на Божия враг (Мат. 4:10).

свят от гледна точка на възвишения Си спасителен план.

„Ако се замислиш над перспективата на човечеството, Ти става ясно, че то като цяло е изгубено. Хората са изпаднали под моята власт. Те всички са мои. Ами тогава ще ти ги дам, ако паднеш да ми се поклониш. С други думи, могат да бъдат твои, ако правиш каквото ти казвам, т.е. ако вършиш онова, което правя и аз.“

Исус много добре знае как воюва врагът срещу хората, как ни подвежда да паднем в лапите му и ни отделя от Бога. За да постигне това, той използва хитрост, заблуда, съблазън, пари, удоволствия, тормоз, насилие, каквото и да е, само да обсеби волята ни.

Всъщност Сатана е временният господар на света в смисъл, че всички хора, когато се подчиняват на волята му по един или друг начин, се поставят под негова власт, без да го осъзнават. Исус е дошъл да установи Божието царство, т.е. да се опита отново да възцари доброто в този свят и във всеки един от нас. Той знае, че ще Му отнеме доста време да ни спечели за Бога, да апелира към свободната воля на всеки един от нас, да чука на вратата на всяко сърце и накрая пак няма да може да спечели всички. Ами ако принуди всеки един да Го обича и така да сложи край веднъж и завинаги на човешката трагедия? Не иска ли Бог спасението на всеки един?²⁵

Е, да, но така ще трябва да наруши човешката свобода, да използва силата на божествената власт. Това би било възможно, но ще наруши етиката на Създателя, Който иска само свободни поданици. Такъв метод би бил отстъпление пред методите на Сатана и доказателство, че той е прав. Все едно да признаем провала на Божия план и да приемем за правилни обвиненията на дявола, да отстъпим пред него, което би означавало да му се поклоним.²⁶

Исус осъзнава хитрия капан и още веднъж отговаря като човек на вярата:

„Аз се покланям само на Бога и служа единствено на Него“.

Третото голямо изкушение на Исус е изкушението, с което се

²⁵ „Господ [...] търпи дълго време, понеже не иска да погинат някои, а всички да дойдат до покаяние“ (2 Петър 3:9; ср. Йоан 3:16,17).

²⁶ Същността на изкушенията в пустинята не е да направим хляб от камъни, да скочим от върха на кула или да се поклоним на дявола, но да извлечем полза по нечестен начин, да наложим нещо на другите с насилие или да се поддадем на покварените методи на тираните. Тя е повече проблем на средствата, които се използват за дадената цел, понеже, както би казал Ганди: „целта неизбежно произтича от средствата“.

сблъскваме, когато казваме:

*„Вземи това, което искаш, на всяка цена. Целта оправдава средствата“.*²⁷

Трите изкушения целят да накарат Исус да се отдели от Божията воля, да изостави човешкото си положение и да използва Божествеността Си за лична изгода.

Но разказът за тези решаващи моменти от живота на Христос изяснява от какво всъщност се състои изкушението и за нас: това е борбата с опасно желание, което ни кара да упражняваме свободата си на ръба на Божията воля.²⁸ Изправени пред този проблем, можем или да устоим, или да се поддадем. Но желанието за нещо нередно и изкушението още не означават, че сме паднали. Грях би било да се оставим да бъдем пленени от желанието в една игра на капитулация, която съдържа всички елементи на еротична съблазън, т.е. човек се изкушава, когато се завлича и подлъгва от собствените си желания.²⁹

Всяко изкушение съдържа един от следните елементи: отстъпление пред непреодолим импулс, надделяващ над разума; отстъпление пред неустойимото желание да се случи нещо непристойно, или постъпка, която поставя волята на човека над всичко.³⁰ Не е необходимо да търсим подобни случаи – те сами ни се представят. Ние воюваме с най-лошото у себе си в един покварен свят и в живота ни всеки ден се води най-голямата битка.³¹

²⁷ „Вакантният ръководен пост в корпорацията ми харесва повече от всичко на света. Зная много добре какво бих могла да сторя, за да накарам шефа да я даде на мен. Ако някой разбере, може да ме сметне за типичен карьерист, който се подмазва на висшестоящите, за да напредва. Но на карта е заложено моето бъдеще. Сега е моментът и аз няма да го пропусна.“

²⁸ Освен тези изкушения, за които Исус разказва на своите ученици, не знаем за други и можем само да предполагаме. „Последното изкушение на Христос“ не е това, което му приписва някой филм или роман – поддаване на плътта, въпреки че е бил изкушен също и в тази сфера. Исус е бил млад и сигурно не Му е липсвало очарование.

²⁹ Апостол Яков (1:13-15) обяснява, че грехът се ражда (или „е роден“) в края на един процес, който започва с привлекателността на изкушението и се материализира, когато се осъществи. Като имаме предвид грешното си естество, колкото повече се приближаваме до тази развръзка, толкова по-вероятно е да извършим непоправимото.

³⁰ 1 Йоан 2:16 нарича тези съблазняващи елементи „желанията на плътта, похотта на очите и надмеността в живота“. Безброй изкушения ни дебнат и ни подтикат да правим грешки, които ни отделят от наистина важните неща и от Бога.

³¹ „Бъдете трезвени, будни. Противникът ви, дяволът, обикаля като ревящ лъв, като търси кого да погълне“ (1 Петър 5:8). „Казва се, че последната хитрост на дявола

Исус е бил изкушаван, както са изкушавани и най-добрите вярващи,³² съвсем като човек, съкрушен и чувствителен.³³ Но Той е победил изкушението, помнейки, че е също и Божи Син и ако потърси Божията помощ, Господ никога няма да допусне да бъде победен.³⁴

Нищо не побеждава изкушението по-добре от решението да се обърнем към Бога.³⁵ Защото в края на деня става въпрос за избора между Божията воля и нашата, зад която дяволът винаги се опитва да се прикрие.

След като побеждава в този решаващ момент на самия праг на бездната, Исус, макар и изтощен, вкухва несравнимата радост от победата над изкушението – мимолетна, временна като нашите,³⁶ без свидетели, но героична.

След като е преодолел атаките на врага, вкопчен в Бога, Учителят се изправя по-силен и следователно, по-способен да побеждава

е да разпространява мълвата за собствената си смърт..." (Giovanni Papini, *The Story of Christ*, p. 50).

³² Библията свидетелства, че Исус е бил изкушен във всичко точно като нас, но никога не е извършил грях (Евр. 4:15). Следователно не бива да бъркаме изкушението с греха.

³³ „Много хора смятат, че този конфликт между Христос и Сатана изобщо няма връзка с техния живот и за тях той не представлява интерес. Но във владенията на всяко човешко сърце [...] Христос преодолява съблазните, на които ние толкова трудно устояваме [...] изпитанието на апетита, любовта към света и любовта към показност, които водят до самонадеяност. Тези изкушения са победили Адам и Ева и изключително лесно побеждават и нас“ (E. G. White, *The Desire of Ages*, p. 91).

³⁴ Тъй като сме грешни хора, нашата победа е да се изправяме всеки път, когато паднем, а още по-добре ще е да не падаме отново. Единственият начин за победа над изкушението е Исусовият: с помощта на Божията сила. „Понеже в това, дете и сам Той пострада като изкушен, може и на изкушаваните да помага“ (Евр. 2:18). „Исус не е проявил никакви качества и не е упражнил никакви сили, които ние да не можем да получим чрез вяра в Него“ (E. G. White, *Manuscript 21*, 1892). „Защото ако не е поставен в същите условия като човека и не е засвидетелствал чрез връзката Си с Бога, че Божествената сила не Му е дадена по по-различен начин, отколкото на нас, Той не би могъл да бъде съвършен пример за нас“ (*The Desire of Ages*, p. 664). „Той устоява на сатанинските изкушения със същите средства, които може да получи и човекът, и така трябва и хората да им устояват“ (E. G. White, *Signs of the Times*, June 9, 1898; *Selected Messages*, Book 1, p. 295).

³⁵ „Тъй като Христос е единственият човек, който никога не се е поддал на изкушение, Той е също и единственият човек, който знае в пълна степен какво означава то“ (C. S. Lewis, *Mere Christianity* Ch. 11).

³⁶ Лука 4:13 заявява, че дяволът го остави „до друга благоприятна възможност“.

при следващите атаки.³⁷

Врагът се е оттеглил. „Сега можеш да чуеш цялата дълбина на пустинната тишина. Тя не прилича на затишие пред буря или на тишината в края на света, но е тишина, която покрива само друга, дори още по-дълбока тишина“.³⁸

Когато нарамва раницата си на тръгване от пустинята, за да се отправи към други битки, Исус вече е решил, че ще бъде Учител и ще се отдаде на обучението на други смъртни, един по един, на трудното изкуство на оцеляване в един обсаден свят.

Той знае, че за да осъществи Своя план, ще трябва да се изправи пред нови опасности.

Това, на което все още не обръща внимание, е, че Неговите първи последователи вече Го очакват.

³⁷ „Щом веднъж устоим на изкушение, това ще ни даде сила да устоим по-твърдо втория път; всяка нова победа над егото ще улесни пътя за по-възвишени и по-благородни триумфи. Всяка победа е семе, посято за вечен живот“ (E.G. White, *The Faith I Live By*, Buenos Aires: Casa Editora Sudamericana, 1958, p. 60).

³⁸ Amos Oz, *A Tale of Love and Darkness*, Madrid: Ediciones Siruela, 2007, p. 376.